

Varia opera ut patet ex indice.

Theocritus et Hesiody Poetae.
Fratris Baptistae Mantuani Poesis
Pomponius Historia Romana
Valerius Probus de interpretandis Romanorum nominibus
Marulli Poetae Epigrammata.

Valerii probi grãmatici de interpretandis romano-rum litteris opusculum feliciter incipit.

Romanorũ ciuiũ noïa: pnomia ac cognomina, eorumq magistratuum.

Alie abreuiature ex Valerio probo excepte.

Littere singulares in iure ciuili de legibus & plebiscitis.

In legibus actionibus hec.

In editis perpetuis.

De ponderibus: De numeris

Lex ex tabellis diuum de re futuaria. Sacra lex.

Vt quemadmodum sibilla. In arcu Rome sculpi fecit uigiti litteras quæ per bedam declarate fuerũt

Epitaphium situ polensis parasiti

Sãmonici Sereni. ex. quinto libro rerũ recõditarũ.

Phylisci cõsolatoria marco ciceroni colloquenti prestita dum in macedonia exularet per Ioannem aurispam e greco in latinum traducta.

Ioannes bōnardus præsbiter Veronensis: Suo uene
rando præsbitero Marco plebano dignissimo. Diuæ
Mariæ gratiarū Sancti Fantini de Venetiis. S.P.D.

Onsideranti mihi diebus istis. Reuerende:
& ornatissimæ plæbane; nihil dulci9: nihil
q̄ amabili9: tum ob nimiā tuā liberalitatē i
oīsq; munificētiam: tum etiam ob humani
tatē cōtingere potuit: ex ingenti & admirabili tua libe
ralitate erga amicos & beniuolos. Cū Iure tam diui
no q̄ hūano cogēte post pientissimū in deos obseqū
qcq̄d in nobis est: Nihil est tā arduū tāq; difficile qn
illud libētissima frōte subirē: Vt tibi rē gratā facerē
q̄a sic me cogit singularis & eximius amor quo in te
affectus sum. Vt notationes Valerii probi grāmatici
de interp̄tandis romanorū litteris una cū phylisci con
solatoria marco uaroni colloquēti: nec nō & Romāo
rū ciuium noīa & cognomina: & aliorūq; plurimorū
dicta q̄ cōpilatori p me tradenda; corigēdaq; in illis q̄
diutius hr̄e studii ad tui honorē & memoriā hoc fa-
cer̄ d̄creui: & hāc breuē oraciūculā i scriber̄: q̄a tot &
tante sunt tue uirtutes q̄bus delectaris: & nō solū ec-
clesiasticis hystoriis: sed & hūanis & hoc ex fide & in
tegritate tua: qua semp in amicis usus es; & quā ego
quoq; in rebus meis aīe p̄fectā Cognoui: nō puā mi-
hi in presentiarū fidutiā affert. ut præter amorē & be
niuolentiam: qua ex tua humanitate & probitate i me
consecutus es: iube rogo Siqd a me uides p̄stari posse
iocundius. uale mi Reuerende. VI. Idus Aprilis & p̄
sidium & dulce decus meum.

VALERII PROBI GRAMMATICI DE INTERPRETANDIS ROMANORVM LITTERIS OPVSCVLVM INCIPIT.

ST ET CIRCA PERſcribendas uel paucioribus litteris notãdas uoces ſtudium neceſſariũ: quod partĩ pro uoluntate cuiuſq; fit: partim uſu publico & obſeruatione comuni. Nã apud ueteres quũ uſus notarũ nullus eẽt. Sribẽdi facultatẽ maxĩe in ſenatu q aderãt in ſcribẽdo. Vt celerit̃ cõphẽderẽt: qdã uerba atq; noĩa ex cõi cõſenſu primis lrĩs notabãt: & ſingule lrẽ quid ſignificabãt in prõptu erat qđ noĩbus. Pronoĩbus: legibus publicis: Põtificũq; monumẽtis iuriſq; ciuilis libris & nunc manet. Ad quas notatiões publicas accedit & ſtudioꝝ uloũtas: Vt unuſqſq; familiares ſibi notas ꝓ uolũtate ſignaret: quas cõprehẽdere infinitũ ẽ. Publicæ ſane tenẽdæ ſunt. q̃ ĩ monumẽtis plurimis & hiſtoriaꝝ libris ſacriſq; Publicis repiunt̃ ut ſunt iſte:

A	Aulus
AVG.	Auguſtus. uel augur.
AA. uel. AA.	Auguſta.
AA. uel AVG.	Auguſtalis
AVR.	Aurelius
AG.	Agit
AG.	Actio
ACON. ACON.	
ACIN.	Actionẽ
AM.	amicus

AM.N.	Amicus noster
AVC.	Auctoritas
A.	Aut uel ager
AT.	Autem
AN.M.	Actionem mandat
AP.	Apud
APP.	Appellat
ACC.	Accœperat
ADI.	Adiutor
ADI.P.	Adiutor ꝓuicie uel pr̄iæ uel (populi
AD.L.	Ad locum
AD.F.	Ad finem
AD.E.	Ad exactorem
AB.V.C.	Ab urbe condita
AED.	Aedes
A.A.A.F.F.	Aere argento: auro flato: ferunto uel flauo ferundo
A.L.E.	Arbitrium litis estimandæ:
A.D.P.	Ante diem pridie
A.A.L.M.	Apud agrū locū monumēti
A.P.R.C.	Anno post Romā cōditam
AG.	Agrum
AEDIL.CVR.	Aedilis Curulis
AED.PL.	Aedilis plebis
A.P.Q.	Auli Publii Quinti
A.A.	Apud agrum
APP.	Appius
ANN.uel.AN	Annis uel annos
ANT.	Ante uel antea

A.N.	Ante noctem
A.X.	Annis decem
ANT.T.C.	Ante terminum constitutũ.
A.A.A.F.F.Q V.TI.	Auri argenti eris flato: fabrice Quirinalis tyberi.
ADP.uel.ADOP.	Adoptiuus.
ACVB.AVGG.	Acubiculo Augustorum
B.	Bonus
BR.	Bonorum
B.F.	Bona fide.uel Fortuna
B.F.	Bona filia
B.F.	Beneficium uel bonũ factus
B.F.C.	Bona fide Contractum
B.M.	Bonæ memoriæ
B.M.	Bene merenti
B.uel.B.	Balbius uel balbus
B.A.	Bonam actiónem
B.P.	Bona possessio
B.M.F:	Benemerenti fecit
B.M.P.	Benemerenti posuit
B.P.	Bonũ publicũ uel bõa pr̃na
B.F.	Benefecit
B.A.V.	Bõis auspiciis uel bõis auib⁹
B.V.	Bonus uir
B.F.	Bona fœmina
B.R.P.N.	Bono reipublicæ nato
B:F.P.	Bonæ fidei possessor.
C.	Caius

C.S.	Conſulum ſententia
CL.	Claudius
CIPP.	Cippum
CM. CN.	Comis Cnæus
COR:	Cornelius
CAES.	Cæſar
CAES,A,uel AVG.	Cæſar Auguſtus
CR.	Contractum
C,CR,	Contrarium contractum̄
Ↄ.	Caia uel Con
ↃO.uel.Ↄ:	Controuerſia
CC.	Circum
CA.	Cauſa
C.M.uel CA,M,	Cauſa mortis
C,R,C.	Cuius rei cauſa
C,R,C,P.	Cuius rei cauſa promittis
COS.	Conſul
COS.	Conſules.
CL.	Cai Libertus
CON.	Conſularis
C,R,	Ciuis romanus
COL,	Colonia uel coloniæ
CR.	Creticus
CONS.	Cōſiliarius.
CN,ARR,	Cnæus Arrius
C.C.	Conſilium cœpit uel ceſſet
C,C.	Cauſa cognita.
C.V.	Centum uirum
COM,OB,	Comitia obdriaca

CEN.A;	Cenſoris arbitratu
COH.	Cohors
COS.DES.	Conſul deſignatus
COSS.DESIG.	Conſules deſignati
C.F.	Cai filius
CR;	Cripus
Ↄ·⅂·	Caia libertā
Ↄ·⅂ꓘ·	Conliberate cariſſima
CVR.	Curríonum
CENT.	Centuria uel centuríonum
CENTN;	Centuriones
CA.uel CAM.	Camillus
CENS.uel CNS.P.	Cenſor perpetuus
CL;	Caius libertus
D.	Diuus
D.uel.ᗡ.	Diua
DEST.	Deſtinato
D.P.P.	Deo perpetuo
D.P.	Diuꝰ pius; uel diis penatibꝰ
D.	Deuotus
De.D.	Deo dicauit
D.D.	Dotis dictio
D.D.	Diis dantibus
D.D.	Dono dedit
D.P.	Deo perpetuo
DEC.	Decius
DD.	Dedicauerunt
D.V;	Deuotus uir ; uel ueſter uel (diis uolētibus.
DOT.	Dotem

DP.	Dotem petil uel diis paternis
D.F.	Dotem fecit.
D.M.VEL.D.M.	Dolum malum.
D.M.	Domus mortui
D.M.	Diis manibus
D.M.S.	Diis manibus ſacrum
DT.	Duntaxat
DN.	Dominus.
DNN.	Dominis
DF.	Defunctus
DIL.	Dilectiſſimus.
DVL.	Dulciſſimus
D.Q.R	De qua re
D.Q.S.	De quo ſupra
D.C.S.	De conſulum Sententia
DIG.M.	Dignus memorie
D.PEC.R.	De pecuniis repetundis.
D.T.S.P.	Diem tercium Siue perendie
DV.	Diis uolentibus
D.L.S.	Diis laribus ſacrum
DR.	Druſus
DN.	Domino noſtro
DD.NN.	Dominis noſtris
DDD.	Datus decreto decurionum
D.M.AE.	Deo magno æterno
DIL.S.	Dilectiſſimus ſeruus
DEC.DEC.	Decem decani
DEC.DEC.	Decreto decurionum uel decem decuriones

D.L.	Dat laudẽs
DES.	Deſignauit
D.D.L.M.	Dono dedit libero munere
D.C.uel.CAES.	Diuus Cæſar
D.P.S.	Deo poſuit ſibi
D.L.D.P.	Diis locum dedit publicæ
DVC.DVG.	Ducũ ductore.uel ducũ du
D.IMM.S.	Diis ĩmortalibus ſacrꝫ (ctio
D.I.M.	Diis inferis maledictis
D.D.D.D.	Dignum deo donũ donauit
D.V.	Deuotus ueſte
D.AVG.	Diuo Auguſto
D.C.A.	Diuus Cæſar Auguſtus
DOMIC.COS.XIII.	Dõitius cõſul terti9 decius/
LVD.SACR.F.C.	ludoſ ſacroſ faciũdũ curauit
E	Eſt
EE.	Eſſe
ER.	Erũt.uel erit.uel Aerarii
EI.M.uel.E9.M.	Eiuſmodi
E9.uel.E.	Eius
E.N.	Etiam nunc
EG.	Eger
EPI.uel EP.	Epiſtola
EP.M.	Epiſtolam miſit
EQ.R.	Eques romanus
EX.R.	Exactis regibus
EOR.	Eorum
EF.uel.FIL.	Eius filius

F.	Filius
F.uel.Ⅎ.	Filia
F.FA.	Filius familias
FS.	Fratres
FR. F.	Fratris filius
FOR.	Foris uel foras
FOR.	Foꝝ uel forte uel fortrna
FR.I.	Forum iulium
ER.L.	Forum liuium
F.F.F.	Fortior fortuna fato, uel fortius fortuna fatum
F.M.	Fati munus
F.M.I.	Fati munus impleuit
F.C.	Fidei cōmiſſum uel fiduciæ cauſa uel fraude creditoris
FF.	Fecerunt, uel fundauerunt
F.F.	Fabrefactura. uel fabricauē(rūt
FF.	Fabrefactum
FR.	Fronte
FL.	Flauius
FLAM.	Flaminius
E.uel.Ⅎ.	pro. F. & dicitur digama
F.V.C.	Fraudis uē cauſa
FAB.	Fabius
F.H.	Filius hæres
G.	Gaudium, uel genius
GR.	Gratis uel gerit
G.G.	Geſſerunt

GR.	Genus regium
GR.	Genus rerum
GL.	Gloria
GL.P.	Gloria parentum uel patriæ uel populi
GL.E.R.	Gloria exercitus romañi
G.S.	Genio sacro uel sacrum
G.AVG.	Genio Augusti
GL.NL.	Gloria nominis latini
GER.uel GER.	germanibus
GL.R.	gloria romanorum
GL.P.R.	gloria populi romani
H.	Honori; honos uel hoẽstas
H.V.	Honestus uir
H.V.	Honesta uita
H.M.uel.W.	Honesta mulier
H.F.	Honesta fœmina
H.L.	Honesto loco
H.L.N.	Honesto loco natus
H.	Heres uel hæredes
H.	Hora
H.B.	Hora bona
H.M.uel H.	Hora mala
H.S.uel.H.	Hora secunda uel sacra
H.H.uel.	Homo
HO.H.	Honestus
H.P.	Hic posuit uel possunt
H.S.	Hæc sit

H.I.	Hereditario iure
H.F.	Hic fundat uel fundauit
H.M.H.N.S.	Hoc monumẽtũ hæredes n̄
H.DD.	Hic dedicauit (sequunt̃.
H.S.V.F.M.	Hoc sibi uiuẽs fieri mãdauit
H.L.H.N.S.	Hic locꝰ hæredes n̄ sequẽt̃.
I.	in
I.	inter
ID.	interdum
IA.P.	intra prouinciam
I.L.	intra limitem
I.C.	intra circulum
I.T.C.	intra tenpus constitutum
IMP.	imperator
IMPP.	imperatores
I.D.	in dimidio
I.D.	iurisdicendi uel iuridicundo
I.P.	in possessione
I.L.S.	in loco sacro
I.L.R.	in loco religioso
I.L.D.	in loco diuino
I.E.	iudex esto
I.L.P.	in loco publico
I.S.	in senatu uel iudicium solui
I.S.C.	in senatu consulto
I.P.	iustus posseror
I.F.	in foro
I.FO.C.	in foro Cæsaris

I.FO.P	inforo pacis, uel palidis
I.FO.TR:	in foro traiani
I.FO.IV.uel.I.	in foro iulii
I.FO.POP.	in foro populi
I.FO.L.uel.L.I.	in foro Liuii uel lucii
I.R.	iure rogauit, uel iure romão
I.FO.FLAM.	in foro flamii, uel flaminis
I.FO.POP.	in foro pompilii
I.FO.P.R.	in foro pro Rostris
IIIIII.uel.IIIIII.uel.IIIIII.	uel.IIIIII.
uel.IIIIII.VIR.	Sextũuir, uel sexiumuir.
IIII.uel.IIII.VIR.	Quartumuir
III.VIR.uel.III.	Triumuir
II.VIR.uel.II.	Duumuir
I.N.Q.	in iustis nuptiis quesitum
I.D.P.	iuridicuodo preerit
I.D.C.	iurisdicendi causa
I.C.E.V.	iuxta cã esse uel eius uidetur
I.D.	inferis Diis
I.O.M.	ioui optimo maximo
IN.FR.P.VI.	in fronte pedes sex.
IN.AG.P.X.	in agro pedum decem
IN.F.IN.A.V.L.	in fronte, in agro uersus lon
P.X.	ge pedum decem
IVNON.ET.	iunoni &
PROSERP.	proserpinæ
K.uel KL.	Kalende
K.Q.	Kalendequintiles

K.I.uel.IAM.	Kalendæ Ianuarii
K.S.	Kalendæ Sextiles
K.D.	Capite diminutus
K.C.	Capite cẽs9.uel cẽsuũ uel ce
K.C.	Carthago ciuitas (sus
K.P.	Cardo positus
K.T.	Capite tonsus
KAR.	Carthago
KAR.M.uel MAX.	Cardo maximus
KF.	Kardo finalis
K.	Kastra
K.P.	Kastra ponit
K.DD.	Kastra dedicantia
K.uel KA.	Karissima
K.	Kaput p duo cappa iũcta cã
L.	luci9 uel Leli9 (lũie causa
L.C.	lucius catius
L.M.	lucius murena
LC.S.	lucrum sacrum
LC.D.	lucrum diuinum
L.D.	locum deditum
L.EM.	locus emptus
L.P.	locus proptius
L.Q.S.	locus qno supra
LA.C.	latini coloni
L.T.	lucius Tatius.uel titiũs
L.S.	laribus sacrum
L.P.C.R.	latini prisci Ciues.Romani
L.D.DD.	locum diis dedicauit

L.D.DD.	loc9 datus dcreto decurionū
L.G.D.	legē dat. uel dedit
L.D.A.B.M.	locū dedit aulus bñmerēti
L.AG.	lex agraua
L.IV.	lex lulia
L.VOC.	lex uoconia
L.CIN.	lex cinthia
LIB.	libertas uel libertus
L.L.	lucii liberti
LEG.X.	legio decima
L.PVB.	loco publico
L.PR.	loco priuato
L.H.	locum hunc
L.F.	lucii filius
L.D.	locum dedit
L.L.Q.F.	locū luceium quinti filium
L L L.	lucii liberti locus
M.	Marcus
MAX.	Maximus
MA.	Macuuius
MVN.	Municipia uel municeps
M.E.M.	Mnnicipia eius municipii
MAG.EQ.	Magister equitum
M.	Monumentum
MV.uel.M.	Mucius
M.F.	Marci filius
M.L.	Marci liberti. uel militis lo-
M.N.	Meo nomine (cus

MNF.L.	Manifestus locus
MV.F.	Mucii filius
W.	Mulier
MS.	Mensibus uel menses
M.P.uel.POS.	Mensa posuit
MIL.	Miles
M.C.	Monumētū cōdidit uel cōsecrauit
M.MAN.	Marcus Manlius
M.N.	Milia nummorum
M.R.	Militiæ.Rauenatis
M.POP.	Marcus Popilius
M.AEM.	Marcus Aemilius
M.REG.	Militiæ Regiensium.
N.	Nonius.uel.non.
N.uel.N.	Noster.uel nepos
N.L.	Nominis Latini
N.C.K.	Non calumine causa
NON.	Nonarum
N.	Numismatis uel nummus
N.	Nostro uel neptuno
N.F.N.	Nobilis familiæ natus
N.CL.	Nero claudius
N.G.	Nobilis genere
N.MACR.	Nonius macrinus
NEP.S.uel.SAC.	Neptuni sacellum
O.uel.OP.	Optimo
OP.	Oportet
OP.	Optimo principi

OR.	Ornato
O.	Ordo.
OB.CIV. SER. uel	O.C.S. Ob ciues seruatos
O.V.F.	Oibus uis fecit
OB.M.E.	Ob merita eius
OB.M.P.E.C.	Ob merita pietatis & cõcor- die
OB.	Obiter
OR.M.uel.M.	Ordo militũ
ORB.PAR.	Orbati parentes
O	Opertum uel mortẽ subiit
P.	Publius
POP.	Popilius uel populus
P.R.	Populus Romanus
P.I.R.	Populum iure rogauit
P.S.	Posuit sibi
PS.	Plebiscitum
PR.	Prætor
PRR.	Prætores
PP.C.uel.P.C.	Patræs conscripti
P.C.	Pactum conuentum
P.C.	Pecunia constituta
P.P.	Pater patriæ
P.P.P.	Primus pater patriæ
PR.S.	Prætoris sententia
P.R.E.	Post reges exactos
PROCOS.	Proconsul
PONT.MAX.	Pontifex maximus

PR.VR.	Pretor urbanus
PROCOSS.	Proconſules
P.H.C.	Publicus honor cũrandus
PAR.	Parentum
P.M.	Principi militum
P.	Pupillus
PV.	Pupilla
PR.PER.	Prætor peregrinus
PIENTISS.	Pientiſſimus
PI.uel IV.	Principi iuuentutis
PRAEF.VIGIL.	Præfectus uigilum
PRAEF.VRB.	Præfectus urbis
PP.	Pater patratus
P.S.F.	Publicæ ſibi fecit
P.F.	Publii filius
P.F.	Pius fœlix
PL.	Publii Libertus
PRI.KL.uel.K.	Pridie Kalẽdas
P.M.	Pontifex maximus
PRAEF.PRAFS.	Præfectus præſidii
PATR.	Patritius
P.S.FC.	Publicæ ſaluti faciũdũ curauit: uel publico uel ꝓprio ſũptu faciundm curauit

P.P.P.P.E.S.S.S.E.V.V.V.V.V.V.V.F.F.F.F
Primus pater patriæ profectus eſt: Secum Salus Sublata eſt: Venit uictor ualidus uincens; uires urbis ueſtre ferro fame flamma frigore.

PLEBS.VRB.ET HON.V.	Plæbs urbana & honore usi
Q.	Quintus uel quintius
Q.uel QV.	Quartus
Q.M.	Quo modo
QAM.uel.A.M.	Quemadmodum
Q.S.S.S.	Quæ suprascripta sunt
Q.R.F.E.V.	Qd' recte factū eē uidebit̄.
QVAESS.	Quæstores
QVAES.	Qæstor
Q.L.	Quinti liberti
Q.N.A.N.N.	Qñ neq; ais neq; negas
Q.B.F.	Quære bonū factum
Q.E.R.E.	Quanti ea res erit
Q.F.	Quinti filius
Q.L.F.	Quinti Lucii filius
R.L.P.	Recte legi possit
R.F.E.D.	Recte factū esse dicetur.
R.F.E.V.	Recte factū esse uidebit̄
R.P.	Res publica
RET.P.XX.	Retro pedum uiginti
RET.P.C.	Retro pedes centum
RVR.	Rura
R.P.	Romani principes
R.C.	Roma ciuitas
R.R.	Rurum romanorum
R.REG.	Rurum regiensium

R.R.	Ruderibus recoligendis
R.D.	Regis domus
R.R.R.F.F.F.	Regnum romæ ruet ferro fame flamma
R.P.C.	Rei publicæ constitutio
R.N.LON.P.X.	Retro nō lūge pedes decem
SP.	Spurius
SER.	Sergius uel seruius.
S.C.	Senatus consultum
SEX.	Sextus
S.D.	Sententiā dicit uel dedit
SIL.	Silla
S.N.L.	Socii nominis latini
S.F.S.	Sine fraude sua
S.T.A.	Sine tutoris auctoritate
S.P.Q.R.	Senatus populusq; roman9
S.N.S.Q.	Si negat sacro quærito
S.S.C.	Secundum suam causam
S.L.	Sactoꝝ ludorum uel sacrum ludum
S.S.	Sacri scrinii
S.P.	Sacri pallacii
S.P.D.	Salutem plurimam dicit
S.S.S.	Sanio sanctissimo sacrum
S.C.F.E.	Senatus cōsultū factū est
SS.	Sanctissimus
S.	Sacrum uel sacellum
S.S.	Somnium Somniatorū
SIC.V.	Sicuti uoluit

T.	Titus
TIB.uel TI.	Tiberius
T.A.	Titus Anius
T.A.	Tutore Auctore uel tutoris auctoritate
TR.PL.	Tribunus plebis
TVL.	Tullius
TR.M.	Tribunus militum
TR.AER.	Tribunus Aerarii.
TRIB.POT.	Tribuniciæ poteſtatis
TR.CEL.	Tribunus cœlorum
TR.V.MON.	Triumuiri capitales
TR.V.CAP.	Triumuiri capitales.
T.F.	Titi filius
T.F.L.	Teſtamento fieri iuſſit
TIB.D.F.M.	Tibi dulci filio meo
T.V.uel TITVL.	Titulo uſus
V.F.S.E.S.	Viuens fecit ſibi & ſuis
V.R.	Vrbs roma
VRBISAL.	Vrbiſalia
VAT.	Vates uel uatum
V.A.	Vaterano aſſignatum
VFR.uel F.	Vſufructus
V.F.	Viuens fecit uel uiuũs
V.B.A.	Viri boni arbitratu
V.P.R.	Veteri poſſeſſori reditum
V.PRAET.	Vir prætorius
V.DICT.	Vir dictatorius
V.VRB.	Vir urbanus

VIVIR.	Sextum uir

V.S.L.M. Viuens sibi locum monumenti; uel uoto suluto libero munere.

V.C.	Quinti consulis
V.P.	Viuens posuit
V.D.	Viuus dedit
V.S.	Viuens statuit
VX.VX.uel.VC.	Vxor.
V.M.M.	Votum merito Mineruæ.
X.V.	Decem uir.
Y.Y.Y.	Pro.Y.

Omanorum Ciuium nomina pronomina ac cognomina: eorumq; magistratuum q; in antiquis descripta codicibus reperiũtur per abreuiationem litterarum sũt ut infra (patebit

Per primum nomen: pronomen intelliges.

Per secnndum: proprium nomen.

Per tertium ucro agnomen: Idemq; est supranomẽ interdum ut in exemplo.

C.IVLIVS CAESAR. CN.POMPEIVS MAGNVS.L.STATIVS DIODORVS P. POMPEIVS AVRELIANVS.& sic dbẽt poni oĩa in eo casu & pferri in quo posite sunt dictiones ad quas referunt.

;M.Marcus.CICERO IMP. Imperaror. CAES. AVG.Cæsar Augustus. HIRCIVS. PANSA. IMPP.Imperatores.SILLANVS.MVRENA. COSS.DE SIG. Consules designati. & sic de reliquis casibus.

Alie abbreuiature ex Valerio probo exeepte.

T his similia secũdum hec curiaꝝ noia Tribuum comitiorum; sacerdotiorum; potestatum; magistratuum; præfecturaꝝ; sacroꝝ ludorum; rerum urbanarũ. rerum militarium collegiarum. decuriarũ. Fastorũ; numeroꝝ mensuraꝝ Iuriscivilis; & similiũ ceteroꝝ notatões ꝓprias hñt.

Littere singulares in iure ciuili
De legibus & plebiscitis.

P.I.R.P.Q.I.S.I.F.P.R.E.A.D.P. Populus iure rogauit: Populusq; iure suscepit in foro pro rostris: & ante diem pridie.

E.H.O.L.N.R. Eius hac oibus lege nihilũ rogatur.

S.R.L.E.C.Q.O.R.E. Si rem lex ex eius causa quæ omnium rerum esto.

M.E.M.D.D.E. mũiceps ei9 mũicipii daṙ dãnas esto.

Q.E.R.F.E.D. Quod eius rei factũ esse dicetur.

L.I.D.A.C. Lex iulia de adulteriis coercendis.

V.D.P.R.L.F. Vude de plano recte legi fecit.

S.Q.S.S.E.Q.I.N.S.R.E.H.L.N.R. Si qd sacri sci ẽ qđ iure nõ sit rogatu eius: hac lege nihil rogatur.

P.R. Possessori redditum

S.C.P.S. Senatus consultũ plebiscitũ.

Q.D.E.R.F.P.D.E.R.V.I.C. quod de ea re fieri placere de ea re uniuersi ita consueuerunt.

Q.F.E.I.S.F. quod factum est in senatu fuerit.

S.Q.M.D.E.R.A.P.P.V.O.E. CONSPR.

TR.PL.Q.N.S.Q.E.V.A.P.PL.F.

Si quid meæ de ea re ad populum plebũ ualeto opus est consypreto, tribuni plebis qui nunc sunt quod eius uidebitur ad populum plebis ferant. quod si non tulerint eos prætores. tribuni plebis qui deinceps erũt quod eis uidebitur ad populum plebẽue ferant.

In legibus actionibus hæc.

A. T. M. D. O. Aio te mihi dare opertẽ.
Q. N. T. S. Q. P. Quando negas te sacramento quinquagenario prouoco.
E. I. M. C. V. Ex iure manu consertus uocauit.
S. S. C. S. D. E. T. V. Secundum suam causam sicuti dixi ecce tibi uindicta.
Q. I. I. T. C. P. A. F. A. Quando in iure te conspicio postulo a me fax auctore.
I. D. T. S. P. In diem tertium siue prẽdium siue pereundum.

In editis Perpetuis.

D. M. F. V. C. Doli mali, fraudis ue causa.
I. D. I. D. Iudicium dabo: iuredictio.
Q. E. R. E. T. P. I. R. T. Q. P. D. T. D. D. P. E.
Quanti ea res erit tantæ pecuniæ iudicium recuperatorium Dabo testibusq; publice duntaxat decem denunciandi potestatem facit.
C. E. D. Conuictum esse dicetur.
P. DEL. V. Pro delictis Vindicarium.
M. F. P. Male fidei pssessor. & similia prout inueniuntur.

De ponderibus.

Semis alicuius rei notatur per S.S.
As numus est libralis notatur per L.
Dipondus numus est libralis notatur per LL
Sestertius nummus est Duarum semis
librarum LLS uel HS.
Denarius decem librarũ numus ✳ .uel ✱

De numeris.

Vonia͂ me͂tio cæpit de nu͂eris ideo breuiter ost͂damus qua figura qsq; nu͂eris repsentet͂. Oi͂s au͂t nu͂erus p figura͂ unitatis repsentet͂.ut denarius p dece͂ unitates.nouenari9 pnoue͂ & sic de aliis:Sed qa hoc pareret fastidiu͂ istitutu͂ e͂: ut ois nu͂er9 usq; ad qnariu͂ per figura͂ unitatis representet͂ p unu͂ I.B narins p duo.II.Q uinarius per.V.Denarius.per.X.Litteræ.ut sic.IX. habebis nouem si postponatut habebit undecim .XI.L. Q uiquaginta.C.Centu͂ .D.signisficat qnge͂ta·M.mille.Et nota q̄ qlibet figura si ei preponatur linea ex transuerso directa;tot signabit milenarios: quot per se significat unitates:ut in mille unitates,

I	Mille significat
V	Q uinq; milia
X	Decem milia
I	Vnum notat
V.uel IV.	Q uinque
X	Decem
L	Q uinquaginta
C	Centum
S.uel CC.	Ducenta

D.	Quingenta
M.uel.g.	Mille
IↃↃ.	Quinq; milia
CCIↃↃ	
X.	Decem milia
ↃMC.	
IMI	
IↃↃↃ	
D	Quinquaginta milia
CCCIↃↃↃ	
ↈ	
C	Centum milia
CM	
CMↃ	
CqↃ	Mille milia

EINIS.

Lex ex tabellis Diuum de re Futuaria. Sacra Lex.

V re uisendi consectandi: susurandi: gestiundi sustruendi: salutãdi cõfabulãdi p̄candi ꝑpetuo inter diu futuraris ꝑmissa ex me sunto: Ex æde foramine: orto postico impluuio cũcta hæc incõma ne/mini hoĩ ꝓhibunto. fide cõsilia ferũto: seruãto: auxilium opereue danto: Sub noctu uota tractãto ꝓmissa iuramẽta: lamenta admiscũto: Verecũdiã timorẽ amouento: su spitõe cũcta cauento tristitiã sup̄munto: T p̄i locoue ob/secũdãto, occasioniue unq̃ cedũto: internũtias epistolas subcõduto: his spẽ uolũtatẽ expectationẽ: necessitatem: misericordiã ad lectañ: ĩserũto: fraude: ui: dolo: oñtatiõe: adtemperate utũtor: prudentiã pietatẽ morẽ uirtutis ta/cũitatẽ hñto tenũto gestiũto ex pactua q̃cq̃ sẽpiterne q̃li

ſtipẽ pign⁹ carpiuto: ei⁹ pmiſſũ i id'adueũto nouã q̃run to iſtaue põpaue grãdianimem nobilem inſectantor: no tas eoniectarias tutius nouãto. LEX.
Ex. S. Futuario. C. Decretus huius legis interpretande publico ueterano futuario Cuui fas eſto ſenatus laudan to: poſtremo in uulgus ſinunto. S. C. D.

Romæ in eccleſia poſt captum martium
BENE VALEAS, QuISQuIS ES. C. MARTIAE MEAE CONIVGI BENEMERITAEQuE MVL TIS CVM SVDORIB' VIXIT VIRTVOSE.

Patauii in arca laterina i qua uas fictile claſum erat.
Plutoni ſacrum munus ne attingite uates
Ignotum eſt uobis hoc quod in orbe latet
Namq; elementa graui clauſit digeſta labore
Vaſe ſub hoc modico max. Olibius
Adſit fœcũdo cuſtos ſibi copia cornu
Ne præcium tanti depereat laticis.

Ibidem in uaſe fictili in quo uitreum erat iucluſum.
ABITE HINC PESSIMI FVRES VOS QVID VOSTRIS VOLTIS CuM OCVLiS EMiſſitis. ABITE HINC VOSTRO CVM MERCVRIO PETASATO CADVCEATOQuE MAXVM⁹ MAXVMVM DONVM PLVTONI HOC SACRVM FECIT. Romæ.

Qui ſunt hi gemitus: caritum: quæ pompa: camillæ:
Vnde odor hic: cineri: Thura miniſtrat amor
Vnde pyra: ex pharetra: quis ue ardet i igne: lepores
Quis ſatis illachimas: quis leget oſſa: uenus
O fatum infœlix: quid forme gloria prodeſt
Si faſtus hominum parua fauilla rapit.

P·P·P·P·E·S·S·S·S· E·V·V·V·V·V·V·V·V·V·V·F·F·F·F
In Arcu Romæ Si
bylla sculpi fec̃
has litte
ras
Quæ
postea per
Bedam declarate sũt.

EPIthaphium Scitu Polẽsis Parasiti historisq; festiuissim apud salonam Vrbem Dalmatiæ in Lapide mire magnitudinis

Iatores optumi uel aduenæ siue bini; siue singuli incęditis; siue turmati. Quod magis erit grẽ offirmate gressum. nec miremini si moramini aliquãtis p; Didaculus eqdẽ fui succintus sermo dari uobis ñ põt. ut iuuat uobiscũ eẽ; ac ab ore meo pẽdulos detinere ut iuuit semp; saxũ hoc uos uocat; qd inq; Viuus assueui prudens; imprudens. mortuus itẽ uos follo nam non uos uocat qđ uacat ore. ue; is quouis cinis hic latet oli qũo potuit nũc huc uos uocari uoluit; ualuitq;. Hec olim sua uolũtas uolẽtis uõs legere hoc scriptũ; uah qd loquor; imo sculptũ; q̃ ægre ueritas ad huc se mecũ conciliat; Nã neq; hic atramẽtũ ; uel papirus; sed maleolo Et celte litreratus silex silens quid hic latet; quid ego efferri & effarri gestio. Sercius polẽsis parascitus histrio uester festiuissimus hic cubo hoc unũ qdẽ tandẽ spõte dictum uerũ ẽ si qs dubitat hãc olfaciat humũ olet temetum . Et florẽ uini ueteris quo sat satis uiuẽs uixi . At si uexi uitã tã uobis gratã q̃ notã urbi & orbi; nõ minus mun9 a uobis ĩpetrẽ oportet. Adeste mihi & fauete. ædictoq; huic uos subscribite & obsignate; Si qs sibi uesicã onustã senserit domũ suã onus hec reportet icłocã, si uero festinus fuerit citerior uel ulterior hoc loco ꝓ religiõe se euacuet Qui non paruerit; hæc mulcta ill esto; teste altero carcat; Canes quoq; cæsi fustib. editũ hoc sentiant Affuistis fauistis & obsignastis uideo quã uos risum dar; sitio; sen

tio dictū uolui esse: Quid hoc est q̄ tā faciliter istuc p̄cedit ueritas: p̄fecto contagione mei sitit ipsa: Et mihi supparasitatur: q̄ ultro potum inuocata aduenit. Nūc si urbani perhiberi uultis & ueritati supparasitāti. & horrenti meo cineri cantaro piaculū uinariū festinate. Post ualete abite in rē uestrā uiatores optumi his nugis truffis ambagibusq; meis condonati postumis.

EX LI. V. Rerū recōditarū samoniaci sereni utrūq; Carmē qd̄ in eiusdē Furii. uetustissimi li. se repisse p̄fe. est.

SI DEVS. si dea est; cui populus ciuitasq; carthaginēsis est in tutela; teq; maxīe ille q urbis huius populiq; tutelā recepisti p̄cor uenereor q̄ ueniāq; a uobis peto. ut uos Populū ciuitatēq; carthaginensem deseratis. loca tēpla sacra ubesq; eorū relinquatis; absq; iis abeatis; eiq; & populo; ciuitati metū formidinē obliuionē ini iciatis p̄ditiq; Romā ad me; meosq; ueniatis; nr̄aq; urbis loca tēpla sacra urbs acceptior; p̄batiorq; sint mihi quoq; populoq;. Ro. militibusq; meis p̄positi sitis ut sciamus intelligamusq; si ita feceritis uoueō. uoueo uobis templa ludosq; factur̄.

IN EADEM Verbā hostias fieri oportet aūctemq; uideri exterorū: & ea p̄mittāt futura. Vrbes uero; exercitusq; sic deuouūtur: nūmibus iā euocatis. Sed dictatores. Impp. q̄ sibi possunt hic uerbis.

DIS PAtri siue Iouis manes siue quo alio noie fas est noiare; ut oēs illā carthaginē exercitus. Quē ego me sentio dicere fuga formidīe terrore cōpleatis; Quinq; aduersus legōes exercitūq; nr̄m arma telaq; ferent ut uos eū exercitū; eos hostes; eosq; hoies; urbes, agrosq; eorū & q in his locis regionibusq;

agris ũrbibusq; habitãt abducatis; lumineq; supo priuc tis excitũq; hostiũ urbesq; agrosq; eo℞ quos me sentio dicere. uti uos eas urbes agrosq; capita; ætatesq; eo℞ de uouatis; cõsecratas habeatis; ollis legibus qbus qñq; sũt maxĩe hostes deuoti eosq; uicturos ꝓ me fide magr̃atu quæ meo ꝓ Po. Ro. exercitu legibusque nr̃is do ꝺuoueo ut me meãq; fidẽ; ipiũ legões exercitũque nr̃m q i his re bus gerũdis sunt; bñ saluos sinatis eẽ. si ita hæc facitis ut ego faciã sentiã intelligãque. Tũc qsqs hoc uotũ faxit rc̃te fcm̃ esto. ouibꝯ atris tribꝯ. o tellꝯ mr̃ te Iup. obtestõ Cũ Tellurẽ dicit mãibꝯ terrã tãgit. cũ iouẽ dicit; mãibꝯ ad cœlũ tollit. cũ uotũ recipe dicit. mãibꝯ pectus tãgit.

IN antiqtatibꝯ ãt hec opida inueni deũota unũ comus. fragellas cauios; fidenã hec in italiã. ꝓ ter ea carthaginẽ & corrinthũ; sed & multos exercitus oppidaq; hostiũ galorũque & hispanó℞ affo℞ Mauro℞ alia℞que gẽtiũ q̃s prisci loquũt̃ ãuales; hinc ẽ ergo q̃ pp hmõi euocatiõem nũinũ discessiõemque ait Vir. excessere oẽs aditis arisq; relictis dii. & ut tutelares designaret; adiecit; qbus ipm hoc steterat; utq̃ p̃ter euo cationẽ & uini deuotõis oñderet. in q̃ p̃cipue Iup. inuo cat̃ ait; Ferus oĩa Iup. argos trãstulit ur̃ ne nobis ꝓbatũ siue diuini & hũani iuris scia nõ posse ꝓfũditatem Ma ronis intelligi. Ex libro secũdo Saturnaliolu Macrobii.

In epãtu Viterbiensi. D. M. S.

COLLATINVS TARQ VINIVS DVLCIS SIME CONIVGI. ET INCOMPARABILI LV CRETIE PVDICILIE DECORI Mulie℞ Gloria uixit ann. xxii. mẽ. iii. di. vi. proh dolor q̃tũ fuit carissim a

Salone in monumento antiquissi.

Labeo Marsus: Q uē in calamitate Macedonica Prolapsum equo celer hostis præmebat Genatum; seq. gladio cruento traiecit: ne uictoris octauii uultū sustineret hic eius ossa cōdita sunt Iunonis Luciani Sacello Flamē Dialis aus Trinum applicari uetuit.

Crudeles parcæ quæ nemini parcunt. inuidere mihi.
Hic situs est Ligurnus puer dolor parentum.

Philisci consolatoria Marco Ciceroni colloquenti præstita dum in Macedonia exularet per Ioannem aurispam Siculum e græco in latinum traducta. Incipit.

NON PVDET O CICERO flere atq; efæminate uitam agere? Ego quidem nunq̄ expectaram te multa uariaq; doctrina præditū: Q uū multos ēt solatus fueris ita mollem fieri posse. At ille inquit. Nequaq̄ o Philisce simile est pro aliis queq̄ dicere & sibi consulere. Nam ea quæ pro aliis dicuntur a recta firmaq; mente producta opportunitatem maxime capiunt. Cum uero passio quædam animus sollicitat obtunditur atq; obumbratur: Nec quicq̄ apertum intelligere potest. Q uãobrem optime dictum ē Facilius esse alios monere: q̄ cum pateris æquo animo ferre. Dicis (inqt Philiscus) rem quandam cuius homini comunem: Ego quidem non dignum putarem te tanta prudentia usum. tantaq; sapientia exercitum: non ita ad omnes humanos casus præparasse te: ut si quid præter hoīum opinionem accideret te immunitum inueniret. Cum uero ita Constitutus sis: Vt si qua opportune dixero tibi profuturus uidear passionem hanc tibi alleuiabo: tāq̄ si qui pondus hu

meris ferent sese q̄uibusdam alleuiant & eo facilius illis quo ego non minimam ponderis partes accipiam. Non enim indignum putabis tuoꝝ laborum solamen ab alio quodam sortiri. si quidam tute tibi sufficeres nō opiis ii/sce sermonibus no bis esset nūc uero idem passus es: qđ aut hippocrates aut democritus: aut quiuis alius famo/sissimoꝝ medicoꝝ qui si ægritudini male incidisse aliena manu ad eius salutem egeret. at si q̄ (inquit Cicero) ra/tionē habes: que hanc animo obscuritatē eripere possit neq; ad primā lucē reducere paratissimus in audiendo sum9. Nam ut medicamētoꝝ. ita sermonus & differen/tiæ multæ & uires uariæ esse consueuerunt. Q ua cā ni/hil mirum si me & in senatu & in concione & in iudiciis clarū sapientia quadā Iuueris. Age ergo (iquit Philisc9 postq̄ prūptus in audiendo es. Scrutemur primo mala ne uære hæc sint quæ te circunstant: postea uero quo pa cto ipsa curemus. Ego quidem imprimis inspicio te: & Corporis ualitudine bona frui: & maxime esse ualitudū Q uod naturæ primū bonū est hoibus ēt quæ ad homi nis uitā pertinent habunde possidet: ut neq; famē neq; ueq; siti: neq; frigus q̄cq̄ alid soleris egestate sufferas qđ qdē digne secundū hōini bonū nā poni posset. Nā quum corporis status bene cupiam est ceterasq; rebus: quæ ad uitam pertinent sicut solicitudine habundat: ea habet profecto quæ ad fælicitatem maxime conferunt Ad quæ Cicero. Sed nulla inquit reꝝ harum utilitas est si quid cuiuspiam aium tristem facit & mordet. Multo enim magis curæ miserum queuis redddūt. q̄ corporis delitie letū: uti ego nūc & corporis sanitatē par uidendo

mẽte quidẽ male ualeo. Et rex ad uite habundanti plu rimis.n.priuor.& ille.hoc(inquit)te tristem facit. siquidem necessariis rebus ægre futurus fuisses.ratio q̃dã erat ut rebus quas amiseras dolores. Sed si oĩa tibi habundãtiora sinr que oprteat cõtristraris q̃ plura non possideas, quicquid præter necessitatem cuiq3 superfluit: qppe ps est, & plura te habuisse & nũc pauca eũ primũ rebus so lũ necessariis utebaris; itaq3 te non habere ea quibus tũc tibi opus nõ fuerat putandũ fuit. & nũc ea habere qbus nõ eges puta rex.n.quas amasisti nõ multæ tibi ex pte he reditariæ fuerunt, sed lingua atq3 orationibus diues; eua sisti quæ tibi nũc ut illa amitteres cãm dederunt. Quare dolendũ nõ est si quo pacto q̃ parauerís eodẽ amiseris. Neq3.n.nauarci per nimiũ ægre ferũt quũ magnã iactu rã faciunt, sapienter.n.ut puto considerant mare id eripere quod eis dederit; & de his quidem satis; sufficere.n. puto ad felicitatem hominũ si ea habaet quæ sibi satis sine; & re nulla quæ corpori opus sit egeat arbitror profecto omne superfluum curam impedimenta & inuidiam habere quum ergo affirmaueris nulla corporis uolupta tem cuiq3 esse nisi animus subsequatur est quidem id uerum nullo enim modo fieri potest, si ægrotauerit animus ut corpus secum non egrotet, ego autem facilius multo puto curare animum q̃ corpus id enim ut terrenus multa in eo non satis conuenientia habet; egetq3 maiori fortunæ auxilio. Ille uero quum diuine nature sit; & cotrigi & moniri facilius põt. Quamobrem si animaduertamus nihil ex bonis animi desse tibi nihil mali aduenisse profecto tibi dolendum non erit; uideo, quidem imprimis te

hominem sapientissimum esse cuius rei testimonium est quod multa & apud senatum . & apud populum. Quum quid consulueris persuasisti sepenumero & riros priuatos oratione iuuisti. Præterea iustissimum, te uideo Vbiq; enim pro patria atq; pro amacis pugnãs eorum proditores scrutatus eis. Et ea que nunc pateris ob nullam aliam causam accideũrt tibi nisiq; pro legibus. Et ꝑ Re.pu. & diebas & nitebaris: Quod uero continentissimus fueris: ipsum tuum exercitum satis monstrat: Non enim fieri põtest: ut qui alieni corporis uoluptati seruiat in medio semper uideatur atq; forum frequentet. Tua uero diuturna exercitia nocturnos labores testabãtur: at cum ita sit. ego quidem te fortissimum arbitrabar tanta mentis firmitudine: tanta dicendi ui usum. Tum uero ut uidetur te ipso stupefactus es. Quod præter spem dignitatemq; tuam decideris, aliquid fortitudinis tue amisisti: quam cito re id assumes. Quum igitur hæc ita sint: Beneque & corpore & animo ualeas: non uideo quid id est quod tristeris, posteamquam hæc ill dixit. Cicero hæc Ita inquit: Non ne tibi magnum.

Idetur malum o Philisce dedecus & fuga nec domi cum amicis esse . Sed ex patria contumeliose expulsum aliena in terra extorrem appellari & inimicis: amicis uero pudorem probere. Nequaquam id qnidem mihi Philiscus inquit uidetur. Quum duo enim sint quibus constemus animus & corpus & bona malaq; ab ipsa natura data & determinata sint. Siquid iis peccat & nocet: profecto & turpe

putat͛ ſin uero recte ſit magis certe utile erit qđ qđē nō ti
bi euenit: Cætera uero illa ĩdecora & ſiqd erit tale aliud le
ge & opiniōe ea turpia malaq; ſunt: nihilq; corpi officiūt
uel aīo. Q uod.n. corpus mō ſtare pōt: aut ægrotū: aut
mortuum: quē aīum iniuſtiorē: aut rudiorem fcactū de
decor̄ aut exilio: aut re alia ſimili: Ego uero hūiſſe rei cau
ſam puto: qđ͛ nihil ex ipſis nā malū: ut neq; reditus: neq;
in patria ſtatus nā onus ē. Sed q̄lia q̄ſq; noſtꝝ ea opinat͛
talia eſſe uident͛. V nū idem.n. nō ſemp ab oībus hoīb9
dedecus putat͛: Sed ſunt aliqua a qbuſdā laudata quæ
ab aliis uituperant͛: Sunt.n. nōnulli q magr̄atum neq; re
neq; noīe cognonerūt ualde qdem opportune. ea q̄doq;
hoīs naturā nō attingunt hoī cōuenire putañ. nō eſt. V t.
n. ſi qđ͛ iudiciu aut aliqua alia determinatio fiat aliquem
ægrotare: aut quenq̄ turpē eſſe ridendū maxīe eēt. Eodē
pacto & indedecore eſt. atq; idē in exilio eſſe uideo. Q uā
obrem dedecus ex ſe nihil mali hēt: neq; exilio malū ali-
qđ ineſſe pōt: Q uumplurimi per multum tpis ſæpe pro
eorum uoluntate nonnūq̄ inuiti peregrinent͛. Plæriq;.n.
uitam errando cōſumauerunt tanq̄ omni ex loco depelle
rentur. Nihil tamen ex hac re incōmodi accipere putant
At nihil differt uoluntarie ne id factū ſit an inuito. Nam
exercitatio corpis inuite acta nihilo minus ꝓdeſſe ſolet: q̄
ea quæ uolūtatē fit: neq; is q iuite nauigat: q̄ alii minores
diuitias nāciſci ſolet: Atq; hoc iuitū prudenti uiro accide-
re poſſe nō uideo: Q uare ſi bñ maleq; uiuendi dr̄ia i hoc
eſt: ut ea q̄ uolūtarie ꝓmpteq; faciam9: Q uæ uero iuito
ægre faciam9 facile curaberis: Si qdem oīa neceſſaria ꝑ
uolūtate feramus & a nullo eoꝝ uici ꝑmittamus: Innert

oīa illa qcūq; inuito qſpiā poneret. Etenim antiquū & ꝓbatū uerbū eſt; Opoꝛtere noſ ñ qcūq; uolumuſdignū ꝑputare; ut hēamuſ; ſed oīa q̄ ex neceſſitate nobis eueniūt uelle; Nā neq; uitæ modū ꝓ nr̄a electōe hēmus; neq; nr̄i ſumus ſed ut fortune ur̄; & ut cuilibet nr̄m ſorſq; & fatū iubeat datū iri; facere nobis neceſſe erit. Hæc qdē ita ſunt. uelimus ne an nō. Sin uero hoc ddecus; aut hoc exiliū te triſtē facit; ſed quū nō ſolū qcq̄ cōtra pr̄iam ñ egeris; imo multa bñficia feceris; cur inhonorauit atq; te expulit hoc cōſidera. qd cū oīno determinatū ſit hoc te pati. qd honeſtiſſimū atq; optiū eſt tibi euenit deſiderares. n. quū nulli iniurius fueris. Nā cuilibet ea quæ decerent ſp & cōſuluiſti & feciſti nō mō uir priuatus; ſed cōſul neq; ꝓpria utilitate qcq̄ pagens Sed legibꝫ ſenatoriis pſuaſus ſempꝑ re quaq; laborās. Aliq potentia eorumq; malitia freti oīa aduerſus te cōfecerūt. Quāobrē eos ꝓ eoꝝ iniuſtitia & triſtari & moleſte ferre decet. Te uero fortit̄. fortune uident̄ ſuſtinere & bonū & neceſſariū eſt. Nūq̄ qdē magis uelle Catillinā uiuiſſe Lentulo cōiuratum fuiſſe. Oīa q; pr̄iæ aduerſa cōſuliſſe. nihilq; ꝓ eius iuſſu feciſſe. Domique iniuſtū manere. q̄ iuſtū exulare q̄obrem ſi tibi aliq̄ gloriæ cura ē. eliger̄ qdā magis dbes nemi iiuriūt extorre eſſe. q̄ quū qd male egeris domi manere. Turpe. n. eſſe ſolet iis qui iniuſte aliquē expellunt; nō illi q̄ ui expellitur. At ego audio te nō inuitum illos fuiſſe exoſum. Sed ꝓ uoluntate tua uitā cōmunem illis odiſti. quum neq; illos meliores facere potuiſſes neq; una cum illis te perditum iri ſufferres. Effugiſti non patriam. ſed eos qui patriam perdere conarentur. Itaque Illi & infames & ex

torres putari certe debent cum omne aī bonū certe amise rint. Tu uero formosns & bñ fortunatus: quū nulli turpi tudini inseruias: atq; oēm dignitatem habiturus sis: Siue in Sicilia: Siue ī Macedonia uel ubiq; in orbe uiuere uo/ lueris loca qdē neq; bonā fortunā: neq; infœlicitatē pbēt Sed qlibet sibiipi patriā & fortunā ubiq; & sp facit. Hæc quum bñ Camillus nouerit: libenter habitauit in Ardea Hæc Scipio cōsiderās in literno læte uixit. Q uid arististi dem: Q uid Themistodem dicere oportet: quos exili/ um gloriosiores fecit: Q uid Solonem qui libens decem annos peregrinatus est. Tu igitur nihil eorum dixeris graue quæ neque corpoi neq; animo nocent, neque tu// os casus ægre feras. Non einm pro nostra uoluntate ui/ uendi modum habemus ut dixi: Sed necesse est maxi/ me ea feramus quæ fortunæ uisa sunt: Q uæ quidem si li bētes facimus non dolebimus: Sin inuiti nihil tamen eo/ rū quæ facta sūt fugiemus & in id qd maximū oīum ma loꝝ ē incidemus uane. s. macerari: cuius rei testimoniū ē: q̄s illi q difficillima facile ferūt nulli malo eos incidisse pu tāt: Q ui uero facillimis reb9 grauant̄ oia hoium infortu nia sese ferre credūt: & cæteroꝝ alii quu meliora male pe iora uero bñ tractēt talia ea aliis uideri faciūt q̄lia sibi ipis pparaucrūt. Tu ergo hoc aīaduertēs: neq; hāc fortunā p sentē moleste feras: neq; ea cā doleas qd eos q̄ te expule/ runt in psperitate esse audis: Vanæ. n. & momētaneæ ho minu fœlicitatea sun q̄toq; illis quispiā extollit̄: tāto facili us (ut spūs qdā euanescit) qd maxie euenire solet in his ci uitaribus: quæ uolūtate ciuiū diuise sunt: ibi. n. tāq̄ a tur/ bulētis & a mobilib9 qbusdā paꝝ. Imo uero nihil differt

ab iis qui in aliqua procella sunt: Qui mō huc mō illuc
feruntur: & si quid parum errauerit omnino submergū/
tur: Et ut neq; drusum: neq; Scipionē: neq; Gracchos: ne
q; alios quosdā dicā: Recordare q̄do pacto Camillus ex/
ul capitoliū liberans postea sua magna cū gloria recept9
fuerit: Recordare q̄tum pōt post Themistoclem Aristi/
des gloriosior fuerit: Itaq; & tu spera iā in pr̄iam reuoca/
ri: Nō.n.pro tua iniustitia expulsus es: & te ut audio req
rent hi ipsi q te expulerēt Desiderabūt oēs: Sin uero ī for
tuna p̄senti maneres: nihil eam ob cām doleas: Quod si
mihi credas: maxime amabis locū aliquem littori ꝓpin/
quum quem extra hoīum frequentia elegeris: ī quo & ter
ram colas: & aliquid simul scribas & xenophon & Tuci
dides: Hoc.n.exercititiū totū sapientiæ est: oīq; uiro & oī
reipublicæ aptissimum. At exiliū afferre solet fructuosā
quādā q̄etem. Quare si īmortalis: ut illi sunt. fieri cupis.
eos imitare. aptitudinem q̄dem ad ipsā rem abunde hēs:
neq; dignitate æges: & si q̄d in his bonum aliq̄d est: con/
sul fuisti. at illi quibus aut ter aut quater consulatum gef
serunt nihil magis habent q̄ litterarum uanarum nume/
rum: quæ mortuo neque uiuenti cuipiam auxiliantur.
Non quide Coruinus. aut Marius qui septies consul fu
it eligeres porius esse quam Cicero. neque magistratus
cuiuspiam tu auidus es quem pridem datus tibi exterruit
Emolumenta enim quæ illo esse solebant spreuisti: Di
uitias & quam momentaneæ sunt quæque calumnian/
di. omnibus locum præbent. Despexisti. At hæc qui/
dem dixi non quod his rebus ad fœlicitatem opus sit.
Sed quia in rebus ciuilibus ita enim oportuit exercitum

esse uiuẽdi dñiam cognoscas: i qua re alia alligas: alia depellas: & alia seq̃ris alia uero fugias: Breuis q̃dã nostra uita est & opportunũ est nõ oẽ tuã uitas aliis tribuere: sed iã aliq̃d tibi largiri. Aduerte. n. q̃tũ ab uexatione q̃es ab augustus planicies a seruitute libertas a periculis securitas differat ut desideres ita uiuere uti ego memõ Sic q̃dẽ felix euades. nomẽq; tui & uiuentis & mortui magnũ erit: si uero ad patriã redire studueris atq; in Re. P. clarus esse desideraueris molestũ q̃ddã. nihil dicã timeo dũ rex̨ statũ aĩaduerto tuãq; audatiã cõprehendẽdo: ut potentiã ac multitudinẽ diuersorũ animox̨ uideo: ne iterũ decidas: & si quidem exulaueris pænitebit. Sin uero q̃cq̃ grauissimũ aliud tuleris: penitentie locũ habere nõ poteris At nõ dux̨ nõ tur pe scienti cuiq̃ caput amittere atq; in foro mori. Nec me oderis q̃d tibi infeliciora auguror. Sed obserua potius q̃d futurox̨ tibi argumẽta demõstro. nec illud te decipiat quod quosdam potentissimos uiros amicos habes. nõ. n. ꝓderunt tibi hi qui amici uidentur cõtra inimicos. quod iã exptus es. Nã illi q̃ dñationem capiunt cetera pro nihilo habent. si solum id consequantur q̃d uolunt. Quin & amicissimis. nõnunquã & agnatione couiunctissimis malos proponunt Cicero uero quum hæc audisset. æquiorem aĩum accepit.

Priuilegio & Gratia

Impressum Venetiis per Ioannem de Tridino alias Tacuinum anno domini. M. CCCC. IC. VIIII. die. xx. aprilis Regnante Illustrissimo & excellentissimo Do. Augustino Barbadico.

FINIS.

V
B
C
7180

Nicol. de Valle
1492
Mantuanus 1489
Pompon. Laetus 14
Valerius Provi
Herm. Balbu